

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10

MÔN: NGŨ VĂN – THANH HÓA NĂM 2025

BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc văn bản:

NGẮN NGƠ TÌM

- Nguyễn Ngọc Hưng –

(1) Sau nhiều năm xa xứ

Ngơ ngác lối xưa về

Làng đổi thay quá đổi

Đi tìm quê trong quê

(3) Giật mình tỉnh cơn mơ

Véo von con sáo sậu

Đánh thức miền thơ ấu

Đi tìm tôi trong tôi

(2) Ràng rịt cỏ xanh đề

Niu chân - Chào ta đây

Nao nao cò trắng vậy

Đi tìm thơ trong thơ

(4) Ngày xưa ấy đâu rồi

Nắng trời bóng buổi trắng

Âng khuâng cảm sợi nắng

Đi tìm xuân trong xuân.

(Dẫn theo *Tổng hợp Văn học và Tuổi trẻ 2024*, NXB Giáo dục Việt Nam, 2024, tr.32)

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1. Xác định thể thơ của văn bản.

Câu 2. Trong khổ thơ (3), âm thanh nào đã đánh thức miền thơ ấu của nhân vật tôi?

Câu 3. Nêu tác dụng của biện pháp tu từ nhân hóa trong hai câu thơ sau:

*Ràng rịt cỏ xanh đề**Niu chân - Chào ta đây*

Câu 4. Nhận xét tình cảm của nhân vật tôi dành cho quê hương được thể hiện trong văn bản.

Câu 5. Thông điệp nào có ý nghĩa nhất đối với em được gợi ra từ văn bản trên? Vì sao? (trình bày bằng đoạn văn từ 7 đến 10 câu).

II. VIẾT (6,0 điểm)

Em hãy viết bài văn nghị luận phân tích nội dung và đặc sắc nghệ thuật của đoạn trích trong truyện ngắn sau:

BẾN TÀU TRONG THÀNH PHỐ

- Xuân Quỳnh –

(Lược một đoạn: Nhà Hưng ở trong phố nhưng nó không biết ở đây có bến tàu thủy. Hằng ngày, sau buổi học, nó chỉ quanh quẩn trong nhà. Nó hay vẽ, thích nhất là vẽ tàu thủy. Hưng có một người anh khác mẹ tên Hà. Khi bố và mẹ anh chia tay, anh ở cùng mẹ. Nhưng bố mẹ Hưng vẫn rất quan tâm đến anh. Vì mẹ anh đi

Liên Xô, anh chuyển đến ở nhà Hưng. Hưng không thích bởi từ nay không còn được chiều chuộng nhất nhà nữa. Anh Hà có đôi mắt xéch nên Hưng nghĩ chắc chẳng hiên.)

Có một hôm Hưng chạy chơi đâu về, thấy một vết mực loang trên cái tranh con tàu thủy để trên bàn mà Hưng vừa mới vẽ, tô màu cẩn thận. Hưng nghĩ ngay là anh Hà cố ý đánh đổ mực vào tranh. Hưng chộp lấy tờ tranh vò nhàu đi rồi òa lên khóc. Hưng khóc vì tiếc tranh thì ít, vì ức thì nhiều:

- Làm sao thế con? - Mẹ hỏi.

- Anh Hà ... - Hưng vừa nói vừa nức nở. Anh Hà đánh đổ mực ra tranh của con.

- Không phải đâu. - Mẹ Hưng nói. - Không phải đâu, tại con mèo đấy. Ban nãy con mèo nó làm đổ mực tung tóe, anh Hà đã lau bàn và lọ mực, nhưng tranh của con thì không lau được.

- Không phải tại con mèo đâu, - Hưng đổ riết cho Hà, - tại anh Hà đấy!

- Tại con mèo!

- Tại anh Hà!

- Hưng! Đột nhiên mẹ quát lên, chưa bao giờ Hưng thấy mẹ giận như vậy. Rồi mặt mẹ bỗng buồn hẳn đi, mắt mẹ rơm rớm. - Hưng tại sao con lại nghĩ ác về anh con vậy? [...]

Con phải xin lỗi anh con.

Đến chiều, khi con mèo về ăn cơm, Hưng trông thấy chân con mèo có dính tí mực. Hưng biết là mình đã nghi oan cho anh Hà nhưng vừa tự ái vừa ngượng nên Hưng vẫn lẳng lặng chẳng nói gì.

(Lược một đoạn: Đêm ấy, Hưng chủ động làm lành, hai anh em vui vẻ trò chuyện. Một hôm, mẹ đưa hai anh em ra bến tàu chơi. Nghe tiếng còi tàu Hưng thấy nôn nao, tưởng như sắp phải xa anh Hà.)

Bỗng tự nhiên Hưng buột ra tiếng gọi:

- Anh Hà ơi!

- Gì thế?

- Anh ở đây với má và em mãi nhé!

- Mãi thì chắc chả được đâu, nhưng anh còn ở đây lâu, năm năm kia mà.

- Em biết rồi! Nhưng cuối cùng anh vẫn ở xa em, anh đi rồi em chơi với ai? Chẳng lẽ em ra bãi sông một mình, em chạy một mình, em cười một mình à? Chán lắm!

- Hay là, khi nào mẹ anh về, anh sẽ nói với mẹ anh xin chuyển công tác lên đây. Hai đứa ở gần nhau, má sẽ cho anh với Hưng ra bãi sông luôn. Chúng mình sẽ chơi với nhau mãi.

Chợt Hưng bậm môi, cúi đầu xuống rồi ngẩng lên, méu máo:

- Anh Hà ơi! Anh đừng giận em nhé!

- Giận cái gì kia? - Hà ngơ ngác.

- Về cái chuyện đổ lọ mực ấy.

- À ... Mà anh không nhớ chuyện ấy đâu. Thôi chúng mình về đi, kéo má đứng lâu một mình, má buồn ...

Hai anh em nắm tay nhau chạy về phía bờ. Đằng sau là con tàu trắng đang đi xa dần.

[...]

(Nhiều tác giả, 65 truyện ngắn hay dành cho thiếu nhi, NXB Kim Đồng, 2022, tr.236-244)

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN BỞI BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM**

Phần	Câu	Hướng dẫn giải
I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)	Câu 1. (0,5 điểm)	Bài thơ được làm theo thể thơ 5 chữ.
	Câu 2. (0,5 điểm)	Trong khổ thơ thứ ba, âm thanh đã “đánh thức miền thơ ấu” của nhân vật tôi chính là âm thanh “véo von” của “con sáo sậu”.
	Câu 3. (1,0 điểm)	- Nghệ thuật nhân hóa qua cách diễn đạt “Nú chân – Chào ta đây”. - Tác dụng: + Tạo cách diễn đạt sinh động, giàu hình ảnh. + Làm cho “cỏ” vốn vô tri vô giác nay trở nên sống động, gần gũi với con người. Cỏ như đang chào đón con người, núm từng bước chân của người con xa xứ khi trở lại quê hương. + Thể hiện tình yêu, sự gắn bó của nhân vật trữ tình với quê hương.
	Câu 4. (1,0 điểm)	- Tình cảm của nhân vật tôi dành cho quê hương: + Nhớ quê hương: “Sau nhiều năm xa cách/ Ngơ ngác lối xưa về”. + Yêu, gắn bó với quê hương: khao khát tìm về những giá trị xưa cũ, vẻ đẹp êm đềm, bình dị của làng quê: “Đi tìm quê trong quê”. => Tình cảm sâu nặng của một người con nặng lòng với quê hương, nguồn cội.
	Câu 5. (1,0 điểm)	- HS đưa ra thông điệp có ý nghĩa nhất với bản thân được gọi ra từ văn bản. - Tham khảo gợi ý: + Trân trọng những kí ức, kỉ niệm tuổi thơ tươi đẹp. + Yêu thương, gắn bó với quê hương. + Trân trọng những điều bình dị trong cuộc sống. + ...
PHẦN II. VIẾT (6,0 điểm)	(4,0 điểm)	* Mở bài: - Giới thiệu truyện ngắn “Bến tàu trong thành phố” của nhà văn Xuân Quỳnh. - Nêu nhận xét khái quát về truyện ngắn. * Thân bài: - Nội dung chủ đề của tác phẩm: Tác phẩm ca ngợi tình cảm gia đình, đặc biệt là tình anh em.

	+ Hoàn cảnh: Hưng và Hà là hai anh em cùng cha khác mẹ. Vì mẹ của Hà đi Liên Xô, nên Hà chuyển đến ở cùng Hưng. --> Hoàn cảnh ấy khiến Hưng không thích, lo lắng từ nay sẽ không được chiều chuộng, yêu thương nhất nhà. Đây là suy nghĩ thường thấy ở trẻ thơ. + Tình yêu thương của hai anh em dành cho nhau: +) Nhân vật anh Hà: ++ Khi thấy con mèo đánh đổ mực ra tranh của em, Hà đã “lau bàn và lọ mực” --> luôn quan tâm đến em. ++ Khi em xin lỗi, Hà vui vẻ trò chuyện, cùng em đi chơi. --> sẵn sàng tha thứ, không trách cứ lỗi lầm của em. +) Nhân vật Hưng: ++ Ban đầu, Hưng không thích anh Hà, sợ rằng sự xuất hiện của anh Hà sẽ khiến mình không được chiều chuộng nhất nhà như trước. ++ Về sau, Hưng mong muốn “Anh ở đây với má và em mãi nhé!”, “Hay là, khi nào mẹ anh về, anh sẽ nói với mẹ anh xin chuyển công tác lên đây” để hai anh em “ở gần nhau”, “chúng mình sẽ chơi với nhau mãi”. => Không muốn rời xa anh, coi anh đã trở thành một phần trong mái ấm gia đình, là điểm tựa, chỗ dựa – người mang đến niềm vui cho mái ấm gia đình. => Câu chuyện cảm động về tình anh em cao đẹp. - Những nét đặc sắc về hình thức nghệ thuật: + Tạo dựng tình huống truyện: Tình huống nhân vật Hưng hiểu lầm anh Hà “đánh đổ mực ra tranh” của mình. --> Tình huống góp phần thể hiện được sự non nớt, bông bột của nhân vật Hưng. Từ tình huống này, khi mọi chuyện “vỡ lẽ”, nhân vật Hưng đã thay đổi suy nghĩ, nhận thức của bản thân, nhờ đó mà mối quan hệ của Hưng và Hà càng thêm gắn bó và bền chặt. - Cốt truyện đơn giản, xoay quanh một gia đình với những người con tuy không cùng huyết thống nhưng lại yêu thương, gắn bó với nhau như anh em ruột thịt. - Nghệ thuật xây dựng nhân vật: Các nhân vật chủ yếu được khắc họa thông qua lời nói, hành động và suy nghĩ. - Lựa chọn ngôi kể thứ ba giúp cho câu chuyện trở nên khách quan, lời kể linh hoạt. - ... * Kết bài: Khẳng định lại ý nghĩa và giá trị của truyện ngắn “Bến tàu trong thành phố” của Xuân Quỳnh.
--	--

